

Inhoud

- 7 Kaarten en plattegronden
- 9 Croeso i Gymru!

1 11 Eerste kennismaking

- 12 De Welshe taal
- 13 Het landschap van Wales
- 14 Kerken, kapellen en kruisen
- 16 Eten en drinken
- 17 De draak, de prei en de narcis
- 18 Welshe mythes en legendes
- 19 [Zelf]bestuur
- 21 Het weer
- 22 De economie
- 22 Kunst en cultuur
- 27 Sport
- 28 Architectuur in Wales
- 29 Industrieel erfgoed

2 31 Geschiedenis van Wales

- 32 Eerste mensen
- 32 Steentijd
- 32 Brons en ijzer
- 32 De Keltische cultuur
- 32 De Romeinen
- 33 Koning Arthur
- 34 De Welshe koninkrijken
- 35 Offa's Dyke
- 35 Eerste tekenen van Welshe eenheid
- 36 De Normandische veroveraars
- 38 Llywelyn the Great en Llywelyn the Last
- 38 Onder de Engelse knoet
- 39 Nog één opstand
- 40 Annexatie door de Tudors

- 41 De 17de eeuw
- 41 Industriële revolutie
- 42 Veranderend landschap
- 42 Sociale onrust
- 43 De Liberal Party
- 43 Eerste Wereldoorlog
- 43 Instortende economie
- 44 Tweede Wereldoorlog
- 44 Opkomst Labour
- 45 Opkomst nationalisme en separatisme
- 45 Zelfbeschikking

3 47 Zuid-Wales

- 48 Cardiff
- 59 Omgeving Cardiff
- 60 De Valleys
- 77 Vale of Glamorgan
- 83 Swansea
- 91 Het Gower-schiereiland

4 99 Zuidwest-Wales

- 100 Carmarthenshire
- 100 Langs de Towy
- 105 Carmarthenshire Bay
- 110 Pembrokeshire
- 112 De Daugleddau monding
- 116 Langs de Zuidkust
- 123 De westkust van Pembrokeshire van zuid naar noord
- 132 Preseli Hills

5 135 Brecon Beacons en Wye Valley

- 136 Stroomopwaarts door de Wye Valley

142 Tussen de Wye Valley en de
Brecon Beacons

144 De Brecon Beacons

6 157 Midden-Wales

158 Langs de benedenloop van de
Teifi

162 Ceredigion Coast

165 Van Aberystwyth naar het zuiden

167 Cambrian Mountains

172 Dyfi vallei en Machynlleth

174 Van noord naar zuid langs de
grens van Midden-Wales

7 185 Noordwest-Wales

186 Snowdonia

186 Rondom de Snowdon

192 Vanaf Blaenau Ffestiniog naar
het zuiden

199 Betws-y-Coed en omgeving

203 Van oost naar west langs noord-
westkust

214 Anglesey

227 Llŷn Peninsula

8 233 Noordoost-Wales

234 Niemandslaan

234 Langs de noordoostkust

236 Stroomopwaarts langs de Clwyd

241 Clwydian Range

243 De Dee Valley

i 252 Algemene informatie

r 259 Register

Croeso i Gymru!

Blackadder: Have you ever been to Wales, Baldrick?

Baldrick: No, but I've often thought I'd like to.

Blackadder: Well don't. It's a ghastly place. Huge gangs of tough, sinewy men roam the Valleys, terrorizing people with their close-harmony singing. You need half a pint of phlegm in your throat just to pronounce the place names. Never ask for directions in Wales, Baldrick. You'll be washing spit out of your hair for a fortnight.

Uit: *Blackadder*, seizoen 3, afl. *Amy and Amiability*

Iedereen die de komische BBC-serie over de intrigant Edmund Blackadder kent, weet dat hij niet te vertrouwen is. Zijn feiten kloppen: in de Valleys struikel je over de mannenkoren en de uitspraak van het Welsh vereist een gesmeerde keel (hoewel dat voor de inwoners van de Lage Landen prima te doen is). Maar met zijn interpretatie zijn we het oneens: al die Welshe eigenheid vonden wij – als ervaren Engelandgangers – juist erg verfrissend en boeiend.

Tijdens onze rondreizen door Wales hebben we veel geleerd over de Welsh, hun geschiedenis en cultuur. Dat ze bijvoorbeeld in niets op de Engelsen lijken. Dat het landschap en de natuur ongeëvenaard zijn. En dat ze graag aan anderen laten zien wat hun land voor moois te bieden heeft. Overal klinkt 'Croeso i Gymru' – Welkom in Wales.

Weer thuis spraken we vele 'Baldricks' die altijd al eens naar Wales hadden gewild. Met deze reisgids hopen we je definitief over te halen.

We wensen je veel reisplezier!

Karin Quint en Maurice Janssen

Zuidwest-Wales

4

Het zuidwesten is zonder twijfel een van de mooiste gebieden van Wales. Het is een walhalla voor tuinliefhebbers, met parels als Aberglasney Gardens en de National Botanic Garden of Wales. Op de kliffen van Carmarthenshire Bay staat een aantal formidabele kasteelruïnes. Liefhebbers van dichter Dylan Thomas gaan massaal op bedevaart naar Laugharne, zijn laatste woon- en rustplaats. De grote publiekstrekker (en terecht) is Pembrokeshire, het gebied dat in de middeleeuwse verhalen uit de Mabinogion het 'land van mysterie en betovering' wordt genoemd. Ook vandaag de dag is het niet moeilijk om te zien waar die omschrijving vandaan komt, want Pembrokeshire spreekt tot de verbeelding. Met zijn woeste kust met grotten waar de eerste bewoners zich in de steentijd vestigden, de mysterieuze graftombes uit de nieuwe steentijd, de fortificaties uit de ijzertijd en de eeuwenoude pelgrimsroutes naar St Davids. Je vindt er ook de monding van de Daugleddau, dat vanwege de bijzondere natuur en zijn ligging landinwaarts ook wel het inner sanctuary genoemd wordt.

Waar in het zuiden en het westen van Pembrokeshire de kustgebieden met de eer strijken, doen de Preseli Hills dat in het noorden van het graafschap. Zoveel schoonheid moet behouden blijven. De kust van Pembrokeshire en de Preseli Hills zijn daarom sinds 1952 een National Park.

< Pembrokeshire is beroemd om zijn woeste kusten.

Newton House in Dinefwr Park.

CARMARTHENSHIRE

Carmarthenshire is een van de oudste graafschappen van Wales en staat, dankzij zijn vruchtbare grond en hoge zuivelproductie, bekend als The Garden of Wales. Het gebied wordt begrensd door een lange kustlijn in het zuiden, Pembrokeshire in het westen, de Cambrian Mountains in het noorden en de Black Mountain van de Brecon Beacons in het westen. De groene Towy-vallei was ooit het hart van het oude koninkrijk Deheubarth, dat zich heftig verzette tegen de Normandiërs. De vele kasteelruïnes zijn daar getuige van.

LANGS DE TOWY

Dinefwr Park

Ten westen van het aardige plaatsje Llandeilo, tussen de rivier Towy en de A40, ligt Dinefwr Park. Dit historische parklandschap heeft een kasteelruïne, een landhuis en een overvloed aan prachtige natuur. Het is het enige parklandschap in Wales dat is aangewezen als *National Nature Reserve*.

Dinefwr Castle heeft een rijke geschiedenis. Het was de hoofdzetel van twee van de belangrijkste Welshe heersers: Hywel Dda en Rhys ap Gruffudd. In de 15de eeuw was het landgoed eigendom van Rhys ap Thomas, van wie gezegd wordt dat hij de genadeklap gaf aan Richard III tijdens de slag bij Bosworth.

Tegenwoordig rest van het kasteel alleen nog de ruïne van de hoofdburcht. Deze is gratis toegankelijk en biedt dankzij zijn ligging, hoog boven de Towy-vallei, fantastische vergezichten. Hij wordt beheerd door de Wildlife Trust die ook zorgdraagt voor de **Castle Woods** die de flanken van de heuvel bedekken. Hier en in het aanpalende moerasbos vind je zeldzame planten, paddenstoelen en enkele van de oudste bomen van de Britse eilanden.

Verderop in het park, te midden van een hertenkamp en uitgestrekte weilanden, staat **Newton House**. De benedenverdieping en de personeelsvertrekken van dit neogotische landhuis – voormalige zetel van de adellijke familie Rhys (of Rice), de Baronnen van Dynevor en afstammelingen van Rhys ap Thomas – is door de National Trust ingericht als een ‘hands on’ landhuis in de stijl van 1912. Dat wil zeggen dat je bijna overal mag zitten en alles mag aanraken. Op de bovenverdieping vertellen ze de geschiedenis van Dinefwr. Er is bijvoorbeeld aandacht voor het zeldzame witte koeienras dat op deze plek al minstens 1000 jaar wordt gehouden.

Een bezoek aan Dinefwr begin je het beste bij het **Visitors centre** dat je vlak bij de parkeerplaats vindt.

➤ **DINEFWR PARK**, Llandeilo, SA19 6RT, www.nationaltrust.org.uk/dinefwr.
Geopend: Kasteel: dag. 10-16 uur. Huis: apr.-okt. dag. 11-18, nov.-mrt. vr.-zo. 11-16 uur. Park: apr.-okt. dag. 10-18, nov.-mrt. dag. 10-16 uur.

Aberglasney Gardens

Toen de Aberglasney Restoration Trust in 1995 het beheer van **Aberglasney Gardens** overnam, stond het huis op instorten en was de tuin overwoekerd door onkruid. Als je nu rondloopt door dit lustoord met zijn strak gestucte landhuis in Queen Anne-stijl, is dat bijna niet meer voor te stellen.

De stichting restaureerde originele elementen als de **Pool Garden**, de **taxustunnel**, de twee **ommuurde tuinen** en de **Cloister Garden** naast

Aberglasney Gardens is een waar lustoord.

Zuidwest-Wales

het huis. Dit tuinelement dat veel weg heeft van een kloostergang met daarop een wandelterras, stamt uit de Jacobean periode en is het enige in zijn soort in het Verenigd Koninkrijk. Bij de beplanting hebben de tuiniers van de stichting zich laten inspireren door andere historische tuinen. Maar er is ook plaats voor moderne tuinarchitectuur, zoals in de **Sunken Garden**.